

Til familie- og kulturkomiteen på Stortinget

14.11.2025

Innspill fra Norges Røde Kors til representantforslag om en helhetlig og forpliktende tiltakspakke for å utjevne og bekjempe sosiale forskjeller (Dokument 8:11 S (2025–2026))

Røde Kors takker for muligheten til å komme med innspill til ovennevnte representantforslag, som inneholder gode tiltak som vil bedre situasjonen for fattige barnefamilier.

Fortsatt lever for mange barn i fattigdom.¹ Røde Kors-frivillige ser alvorlige konsekvenser av dyrtid og økte priser, og får betydelig flere henvendelser om mat, klær og gratis ferie- og fritidsaktiviteter. Vi gjennomførte sommeren 2025 en undersøkelse blant 466 ansatte i det offentlige hjelpeapparatet, som Nav og barnevern. To av tre oppga at familier de vet sliter økonomisk har fått det enda verre det siste året.

Røde Kors vil kommentere tre av forslagene som fremmes i saken, som vi støtter og mener vil bedre situasjonen til fattige barnefamilier betraktelig: øke barnetrygden; heve de veiledende satsene for sosialhjelp; ny bestemmelse om barnets beste i sosialtjenesteloven.

Øke barnetrygden

Ekspertgruppen om barn i fattige familier mener økt barnetrygd er det beste virkemiddelet for å bedre økonomien til fattige barnefamilier, og dermed bedre barns levekår og livskvalitet.² I undersøkelsen blant offentlige ansatte nevnt ovenfor, trekker flere frem økt barnetrygd som et tiltak for å motvirke familiefattigdom. Det samme gjør familier som vi møter.

Økt barnetrygd har bidratt til at antall familier i vedvarende lavinntekt har gått noe ned.³ Røde Kors er glad for at barnetrygden har økt etter budsjettforhandlinger på Stortinget, men fortsatt gjenstår et gap mellom dagens nivå og nivået anbefalt av ekspertgruppen. Det er også nødvendig å sikre årlig prisjustering.

I forslag til statsbudsjett for 2026 som nå er til behandling på Stortinget, foreslår regjeringen at barnetrygden skal regnes som inntekt ved utmåling av sosialhjelp. Det advarer vi mot, fordi det vil viske ut effekten av barnetrygden og hindre at den når frem til dem som trenger den mest.

Vi ber Stortinget sørge for fortsatt opptrapping av barnetrygden for å løfte flere familier ut av fattigdom, og unngå at sosialhjelp avkortes mot barnetrygd.

Heve sosialhjelpssatsene

Noen grupper i samfunnet har høyere risiko enn andre for å ha flere og til dels overlappende humanitære behov, og sosialhjelpsmottakere er blant disse. Mange velferdsproblemer kan ha utgangspunkt i sosioøkonomiske forhold.⁴

¹ 9,9 % av alle barn under 18 år lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt: [Lavere andel barn med vedvarende lavinntekt i 2023 – SSB](#).

² [En barndom for livet - regjeringen.no](#).

³ [Lavere andel barn med vedvarende lavinntekt i 2023 – SSB](#).

⁴ [Humanitære behov i Norge. Status 2022](#).

80.000 barn lever i familier som mottar sosialhjelp.⁵ SIFOs vurdering er at dagens veiledende satser for sosialhjelp er for lave til å opprettholde et forsvarlig livsopphold.⁶ En rapport fra Røde Kors viser at halvparten av foreldre som mottar sosialhjelp sliter med å gi barna det de trenger.⁷ Vi har snakket med over 200 foreldre som mottar sosialstønad, og et flertall av de spurte opplever at den økonomiske støtten ikke strekker til. Flere forteller at de ikke har råd til å dekke barnas grunnleggende behov som mat, klær og fritidsaktiviteter. De forteller om tomme kjøleskap, klær som er for små og regninger det er umulig å betale.

Det er bra at regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2026 som nå er til behandling på Stortinget foreslår økte sosialhjelpssatser for barn. Men når barnetrygden samtidig foreslås regnet som inntekt ved utmåling av sosialhjelp, vil situasjonen til familiene ikke bli bedre.

Barnets beste i sosialtjenesteloven

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører og angår barn, jamfør FNs barnekonvensjon artikkel 3 og Grunnloven § 104. Ifølge menneskerettsloven gjelder Barnekonvensjonen som norsk lov, og skal gå foran bestemmelser i andre lover ved motstrid. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn for Nav i saker som direkte eller indirekte berører barn.

Allikevel ivaretas ikke barns behov godt nok ved utmåling av sosialhjelp. Røde Kors-rapporten *Til barnets beste?* viser at det er stor variasjon i praksis mellom ulike Nav-kontor, og en families bosted kan avgjøre hvilken hjelp som gis. Nesten 60 prosent av foreldrene som deltok i undersøkelsen mener Nav ikke har gjennomført en grundig kartlegging av behovene til barna deres når de har søkt om sosialhjelp, eller vet ikke om det har blitt gjort.⁸

Et landsomfattende tilsyn avdekket at 58 av 68 undersøkte Nav-kontor brøt loven i oppfølging av barna. Det ble undersøkt om Nav-kontoret gjorde en tilstrekkelig kartlegging av barns behov, om vurderinger og beslutninger var forsvarlige, og om familiene fikk oppfølging ved behov. Mange Nav-kontor kartla ikke barnas behov godt nok, og vurderinger og beslutninger ble derfor gjort på sviktende grunnlag. Et gjennomgående funn under tilsynet var at Nav-kontorene innvilget sosialstønad med utgangspunkt i de veiledende satsene, uten å gjøre konkrete og individuelle vurderinger av satsen for livsopphold.⁹

I følge Navs veileder *Barnets beste*, er det i dag «svært få av Navs egne rettskilder som omhandler barnets rettigheter eller som henviser til rettigheter barn har».¹⁰ Ekspertgruppen om barn i fattige familier mener at en egen bestemmelse om barnets beste i sosialtjenesteloven vil kunne gi økt bevissthet om barns rettigheter, som kan føre til «økte satser for å sikre barna i familien en levestandard og livsvilkår som er tilstrekkelig for barnets fysiske, psykiske, åndelige og sosiale utvikling, i tråd med Barnekonvensjonens artikkel 27».¹¹ Nav støtter dette i sin høringsuttalelse til ekspertgruppens rapport, og skriver at en bestemmelse om barnets beste «vil sende et sterkt signal om at rettene skal ivaretas».¹² Barneombudet, Statsforvalteren og Helsetilsynet er blant aktørene som også støtter en bestemmelse om barnets beste i sosialtjenesteloven.¹³

⁵ 13995: Sosialhjelpstilfeller, utbetalt beløp og stønadstid, etter region, statistikkvariabel og år. Statistikkbanken.

⁶ ODA Open Digital Archive: Utredning av kunnskapsgrunnlaget for sosialhjelpssatser (oslomet.no)

⁷ Røde Kors - Utmåling av sosialstønad - Til barnets beste? (rodekors.no).

⁸ Røde Kors - Utmåling av sosialstønad - Til barnets beste?.

⁹ helsetilsynetsrapport6_2024_nav_barnas_behov_økonomisk_stonad.pdf.

¹⁰ Barnets beste - veileder 20032024.pdf.

¹¹ En barndom for livet - regjeringen.no, s.149.

¹² arbeids-og-velferdsdirektoratet.pdf.

¹³ En barndom for livet - regjeringen.no.